

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 358
van **HANNES ANAF**
datum: 13 februari 2020

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Putboringen - Effect op grondwaterspiegel

Door de klimaatverandering wordt de droogteproblematiek een uitdaging waar we op alle beleidsniveaus meer en meer aandacht aan zullen moeten schenken. Hoe omgaan met droogte wordt dan ook één van de uitdagingen van de komende jaren. Aangezien een lange periode van droogte niet alleen het waterpeil in onze rivieren dramatisch doet dalen en de drinkwaterbevoorrading in het gedrang kan brengen, maar ook een grote impact kan hebben op de biodiversiteit, werd de vorige jaren al een aantal maatregelen genomen zoals het instellen van een captatieverbod. Het zo goed mogelijk op peil houden van de grondwaterspiegel is dus uiterst belangrijk om deze problematiek tegen te gaan.

Ook het onder controle houden en monitoren van putboringen is een belangrijk instrument om de daling van de grondwaterspiegel onder controle te houden. Putboringen dienen dan ook te gebeuren door officieel erkende firma's die een register dienen aan te leggen van de door hen geboorde waterputten. Daarnaast worden er in vergunningen ook maximumdebieten per jaar opgelegd. Ongetwijfeld gebeuren er echter ook heel wat illegale putboringen.

1. Hoe en met welke frequentie gebeuren er controles op de registers en op de opgepompte debieten? Wie voert deze controles uit?
2. Hoeveel processen-verbaal van overtreding werden er de voorbije jaren opgemaakt (graag cijfers voor de jaren 2017, 2018 en 2019 en per provincie) en wat was het gevolg dat daaraan werd gegeven?
3. Welke maatregelen worden genomen om een beter zicht te krijgen op het totaalaantal waterputten in Vlaanderen?
4. Wat zijn de gevolgen ervan op het leefmilieu en op de bovenste waterlaag?
5. Is de minister van plan op dat vlak maatregelen te nemen en een plan van aanpak op te stellen?
6. Is hier een taak weggelegd voor de provinciale diensten in het kader van integraal waterbeleid?

ANTWOORD

op vraag nr. 358 van 13 februari 2020

van **HANNES ANAF**

1. De registers van de geboorde putten moeten door de erkende boorbedrijven minimaal tweemaandelijks worden overgemaakt via een webapplicatie van de Databank Ondergrond Vlaanderen (e-DOV Meldpunt Boringen). De opgepompte debieten worden in het kader van de heffingen jaarlijks gerapporteerd aan de VMM.

In het kader van de controles op het naleven van de omgevingsvergunning geeft VMM input voor het jaarlijks omgevingsinspectieprogramma. Daarnaast gaat de VMM ook langs bij de bedrijven voor controle van de putten en uitrusting zoals debietmeters.

Controles op de rapportering van de registers door de erkende boorbedrijven worden ad hoc en minimaal jaarlijks uitgevoerd door VMM. De afdeling Handhaving van het Departement Omgeving is, samen met de afdeling operationeel waterbeheer van de VMM, bevoegd voor het toezicht op de VLAREL-erkende boorbedrijven. Deze controles maken sinds 2017 een vast onderdeel uit van het jaarprogramma van de afdeling Handhaving. In de periode 2017-2019 werden door de afdeling Handhaving 96 controles specifiek op erkende boorbedrijven uitgevoerd. Het betrof hier zowel technische controles op terrein bij de recente (aanleg van) grondwaterwinningen als administratieve controles o.b.v. de door de boorbedrijven gerapporteerde gegevens.

Daarnaast werden in de periode 2017-2019 tevens een 230-tal routinematige controles uitgevoerd bij grondwaterwinningen door de afdeling Handhaving. Dit voornamelijk bij klasse 1 bedrijven gelet op de bepalingen uit het kerntakendebat. Als onderdeel van deze controles op de geëxploiteerde grondwaterwinningen kan tevens het door de exploitant bij te houden register van de debietmeter en de debietmeterstand worden gecontroleerd.

2. VMM stelde tot op heden geen PV's op in het kader van de opvolging van de boorbedrijven. VMM heeft geen toezichtmandaat voor het controleren van het naleven van de omgevingsvergunning. We verwijzen hiervoor naar de afdeling Handhaving.

Voor de inbreuken op de debietmeters (ontbreken van of verbreking van verzegeling) werden in 2019 op 4700 controles voor 191 dossiers boetes opgelegd door VMM. Voor 2018 betrof het 6700 controles en 248 boetes en voor 2017 6600 controles en 262 boetes. Cijfers per provincie zijn niet beschikbaar, maar provincies waar meer boorputten gebruikt worden, kennen wel een hoger aantal controles. In 2017 betrof het aantal processen-verbaal tegen boorbedrijven n.a.v. hun erkenning of tegen exploitanten m.b.t. de opgepompte debieten in de provincies Antwerpen, Limburg, Oost-Vlaanderen, Vlaams-Brabant en West-Vlaanderen respectievelijk 8, 2, 6, 2 en 17. In 2018 was dit respectievelijk 3, 1, 6, 8 en 6. In 2019 was dit respectievelijk 5, 2, 6, 15 en 10.

Exploitanten of boorbedrijven werden i.k.v. de uitgevoerde handhaving aangemaand om zich in regel te stellen met de vastgestelde inbreuken op de milieuvoorwaarden uit VLAREM of VLAREL. Wanneer het parket beslist om niet strafrechtelijk te vervolgen, kunnen de processen-verbaal worden bezorgd voor bestuurlijke handhaving. In dergelijke gevallen kan desgevallend een administratieve boete worden opgelegd,

eventueel aangevuld met een vermogensvoordeel o.b.v. het illegaal onttrokken volume grondwater.

3. Via het e-DOV Meldpunt Boringen, dat in 2017 in werking trad, is er een rapportering van nieuwe boringen van waterputten. Voor nieuwe en bestaande boorputten geldt er tevens een vergunnings- of meldingsplicht waarvan de gegevens te consulteren zijn via DOV. Niet-ingedeelde grondwaterwinningen (particulieren tot maximaal 500 m³/jaar) moeten de eigen waterwinning aanmelden bij de VMM. In het kader van de aanrekening van de saneringsvergoeding nemen de drinkwatermaatschappijen eveneens initiatieven om eigen waterwinners in kaart te brengen.

Het toezicht en handhaving op de erkende boorbedrijven door de afdeling Handhaving draagt mee bij aan de correcte rapportering van de aangelegde grondwaterwinningen conform de bepalingen in VLAREL. De grondwaterwinningen bij klasse 1 bedrijven worden ook blijvend opgenomen in het routinematige controleprogramma van de afdeling Handhaving. De afdeling Handhaving voorziet in 2020 tevens bijkomende ondersteuning naar de lokale toezichthouders, die rechtstreekse toezichtsbevoegdheid hebben op het merendeel van de grondwaterwinningen. Dit door middel van het centraal verspreiden van informatie ter ondersteuning van controles, zoals specifieke wetgeving, technische bepalingen en checklists.

4. Voor de gevolgen op het leefmilieu en de bovenste waterlaag verwijs ik naar de grondwatersysteemspecifieke delen (en meer specifiek de GWATE (grondwaterafhankelijke terrestrische ecosystemen) - en de waterbalanstest) van de 2de stroomgebiedbeheerplannen 2016 - 2021. Hieruit blijkt dat er geen aanwijzingen zijn voor een significant negatief effect. Momenteel worden deze bevindingen geactualiseerd in het kader van de opmaak van de 3de stroomgebiedbeheerplannen.
5. De conclusie van de toestandsbeoordeling die wordt uitgevoerd in kader van de 3de stroomgebiedbeheerplannen en de bijhorende visie voor een duurzaam beheer van het grondwater zullen hier in belangrijke mate sturend zijn. Daar waar maatregelen zinvol en ook nodig zijn om onze strategische watervoorraden te beschermen, ben ik bereid hier mijn schouders onder te zetten.
6. De provinciale diensten zorgen voor extra ogen op het terrein. Indien zij een boring voor een waterput tegenkomen, kan er via de tabel https://www.vmm.be/water/grondwater/lijst_erkende-boorbedrijven_vmm.pdf steeds gecontroleerd worden of het een erkend boorbedrijf betreft. Erkende boorbedrijven mogen enkel een boring uitvoeren indien de nodige vergunning of melding voorhanden is en rapporteren nadien over de uitgevoerde werken. Werken door een boorbedrijf dat niet op de lijst voorkomt, mogen steeds doorgegeven worden via erkenning.boorbedrijf@vmm.be (gegevens van het betrokken boorbedrijf, plaats van uitvoering van de werken, vaststellingen,...).